

Sygn. akt: I C 1336/14 Dnia 12 stycznia 2015 r.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

(...)w W. I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Joanna Kapica

Protokolant: Kinga Kazibłocka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 grudnia 2015 r.

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

przeciwko E. J. i C. J.

o roszczenia z weksła

1. uchyla w całości nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 24 grudnia 2013 roku w sprawie II Nc 36353/13 i powództwo oddala;
2. ustala zasadę ponoszenia kosztów procesu w ten sposób, że kosztami procesu obciąża powoda, szczegółowe ich wyliczenie pozostawiając Referendarzowi Sądowemu.

Sygn. akt I C 1336/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 12 listopada 2013 r. powód (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym, że pozwani C. J. i E. J. mają zapłacić solidarnie na jego rzecz kwotę 16.614,63 zł wraz z odsetkami w wysokości ustawowej od dnia 26 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty oraz koszty procesu, w tym koszty zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, iż powód jest w posiadaniu weksła płatniczego wystawionego przez pozwanego C. J. i poręczonego przez pozwaną E. J., który został wypełniony na kwotę 16.614,63 zł, na którą składają się należności z tytułu rat leasingowych z umowy leasingu nr K 76373, odszkodowanie z tytułu wypowiedzenia umowy leasingu, odsetki oraz kara umowna za niezwrócenie przedmiotu leasingu. Pomimo wezwania do wykupu weksła pozwani nie wykupili weksła ani nie podjęli w tym zakresie żadnych czynności zmierzających do ugodowego zakończenia sporu. Z powołanych względów w ocenie powoda wniesienie pozwu było zasadne. (pozew - k. 2-4).

W dniu 24 grudnia 2013 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy - Mokotowa w W. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym w sprawie sygn. akt II Nc 36353/13, orzekając, że pozwani C. J. i E. J. mają zapłacić na rzecz powoda (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. solidarnie kwotę 16.614,63 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 26 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 2.607,75 zł tytułem kosztów postępowania, w tym kwotę 2.400,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego. (nakaz zapłaty - k. 20).

Pozwani C. J. i E. J. skutecznie wnieśli od powyższego nakazu zapłaty zarzuty domagając się uchylecia nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym i oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia od powoda na ich rzecz kosztów procesu według norm przepisanych

W uzasadnieniu pozwani zarzucili, iż powód naruszył art. 10 i art. 32 Prawa wekslowego w zw. z art. 65 k.c. poprzez wypełnienie weksla niezgodnie z deklaracją wekslową i umową leasingu a także poprzez wadliwe rozliczenie należności objętych sumą wekslową. W ocenie pozwanych powód naruszył także art. 709¹⁵ k.c. poprzez nierozliczenie korzyści, jakie uzyskał z tytułu wcześniejszego rozwiązania umowy i wartości odzyskanego a następnie sprzedanego na rzecz P. M. przedmiotu leasingu za kwotę około 80.000,00 zł. Kwota ta oraz pozostałe korzyści winny pomniejszyć ewentualną zaległość pozwanych do zera.

Ponadto zdaniem pozwanych powód naruszył art. 476 i 481 k.c. w zw. z art. 32 Prawa wekslowego poprzez wadliwe określenie odsetek ustawowych za zwłokę w płatności zasądzonej należności co pozwanej E. J., jako poręczyciela wekslowego wobec braku jej wcześniejszego wezwania do zapłaty.

Pozwani zarzucili również, że powód naruszył art. 482 k.c. albowiem domaga się odsetek od umownych odsetek zawartych w sumie dłużnej za okres wsteczny, tj. od dnia 26 czerwca 2012 r. skoro na sumę leasingu składają się według pozwu również odsetki od rzekomo zaległych rat leasingowych. Pozwani stoją na stanowisku, iż powód naruszył również art. 359 § 2¹ k.c. w zw. z art. 58 k.c. poprzez określenie w umowie w sposób sprzeczny z ustawą zawyżonych odsetek w pkt. 4.6. ogólnych warunków leasingu albowiem zostały w nich przewidziane odsetki w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za każdy dzień zwłoki w płatności zaległości, które to odsetki, także składają się na dłużną sumę wekslową, stanowiąc bezpodstawne wzbogacenie powoda.

Ustosunkowując się do wywiezionego roszczenia, pozwani przyznali, że strony procesu łączyła umowa leasingu operacyjnego zabezpieczona wekslem z deklaracją wekslową, a nadto, że umowa ta została wypowiedziana przez powoda. Potwierdzili także, że brak było wniosku pozwanego o wykup pojazdu na 30 dni przed terminem wygaśnięcia umowy leasingu. Niemniej jednak pozwani zaprzeczyli, jakoby posiadali jakiegokolwiek zadłużenie z tytułu rzeczonyj umowy. Strona pozwana przyznała, że faktycznie opóźniła się z płatnością ostatnich rat leasingu w rezultacie czego powód wypowiedział tę umowę pismem z dnia 01 marca 2011 r. W ocenie strony pozwanej na przełomie lutego oraz marca 2011 r. uregulowała ona wszelkie zaległości z tytułu rat leasingu, a w sierpniu 2011 r. zwróciła powodowi pojazd w odpowiednim stanie. Strona pozwana uznała, że wobec spłaty ostatniej raty – nr 61 – za luty 2011 r. umowa leasingu ostatecznie wygasła. Ponadto pozwani zarzucili, iż powód nie wykazał na czym polegają koszty windykacji, którymi zostali także obciążeni w kwocie 2.510,98 zł. (zarzuty od nakazu zapłaty pozwanych – k. 21-25 i 39-47).

W piśmie procesowym z dnia 31 lipca 2014 r. powód wskazał, iż weksel wystawiony przez pozwanego został wypełniony na równowartość następujących zobowiązań, jakie według stanu na dzień 11 czerwca 2012 r. pozwany winien był zapłacić na rzecz powoda: kwota 11.195,56 zł z tytułu rat leasingowych wymagalnych na dzień 05 maja 2011 r. oraz dalszych rat leasingowych płatnych do dnia 05 czerwca oraz 06 lipca 2011 r., w kwocie 5.091,02 zł każda; kwota 2.987,10 zł tytułem odsetek za zwłokę naliczonych według stopy oznaczonej w pkt. 4.6 Ogólnych warunków leasingu, tj. dwukrotności stawki ustawowej, w tym 475,00 zł odsetek naliczonych do dnia wypowiedzenia umowy, tj. do 01 sierpnia 2011 r.; kwota 2.510,98 zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania windykacyjnego prowadzonego celem odzyskania przedmiotu leasingu – niezwróconego terminowo przez pozwanego po wypowiedzeniu umowy w dniu 01 sierpnia 2011 r. zgodnie z pkt. 6.3 Ogólnych warunków leasingu.

Powód podniósł także, że przedmiot leasingu, tj. ciągnik siodłowy marki R. (...)19 został zagospodarowany za kwotę 56.200,00 zł w dniu 23 grudnia 2011 r. a kwota ta pozwoliła w całości – wraz z odsetkami za zwłokę wygasić roszczenie wynikające z wypowiedzenia umowy a oznaczone w pkt. 3 pisma obejmującego oświadczenie o wypowiedzeniu umowy leasingu z dnia 01 sierpnia 2011 r.

Tym samym należność ta nie została umieszczona w sumie wekslowej. Powód dodał również, iż wypowiedzenie umowy leasingu zostało unieważnione wobec zawarcia porozumienia w dniu 27 kwietnia 2011 r. o odstąpieniu od wypowiedzenia umowy leasingu. Stało się tak wyłącznie na wniosek pozwanego o przedłużenie umowy leasingu. Umowa została rozwiązana dopiero pismem z dnia 01 sierpnia 2011 r. wobec wskazanych powyżej zaległości tytułem rat wynagrodzenia leasingowego. (pismo procesowe powoda – k. 61-62).

Do zamknięcia rozprawy strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska w sprawie.

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

(...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. - obecnie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. (jako finansującym) a C. J. (korzystającym) została zawarta w dniu 09 lutego 2006 r. umowa leasingu operacyjnego nr K 76373, której przedmiotem był ciągnik siodłowy marki R. (...).19. Zgodnie z tabelą rat leasingowych, wynagrodzenie miało być płatne w 49 ratach w kwotach wskazanych w załączniku do umowy leasingu. Podstawowy okres trwania umowy leasingu operacyjnego rozpoczynał się z dniem jej zawarcia a kończył z upływem ostatniego dnia okresu, za który należna jest ostatnia rata wynagrodzenia. Ponadto, na podstawie umowy leasingu operacyjnego korzystający zobowiązał się do ustanowienia na rzecz finansującego zabezpieczenia w postaci weksla własnego in blanco z deklaracją wekslową. Wartość resztowa, tj. kwota 48.501,80 zł stanowiła podstawę do obliczenia rat wynagrodzenia leasingowego w wypadku przedłużenia umowy leasingu w trybie określonym w pkt. 7.3 OWUL. (dowody: umowa leasingu - k. 86-86v. i 95-95v.; KRS powoda - k. 8v.-16v.; załącznik do umowy leasingu - k. 96; załącznik nr 1 do umowy leasingu /tabela rat wynagrodzenia/ - k. 87 i k. 96v.-97; OWUL - k. 88-88v. i k.99-99v.; terminarz płatności rat - k. 89 i k. 30; załącznik nr 3 do umowy leasingu - k. 90; załącznik nr 3a do umowy leasingu - k. 97v.-98; załącznik nr 3c do umowy leasingu - k. 98v.).

W myśl postanowień pkt. 10.9. OWUL, w przypadku wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym, korzystający zobowiązuje się bezzwłocznie bez dodatkowego wezwania, zwrócić przedmiot leasingu, na własny koszt i ryzyko do miejsca i w terminie wskazanym przez finansującego oraz zapłacić wszelkie zaległe należności wraz z odsetkami, wynikającymi z pkt. 4.6. OWUL. Jeżeli kwota netto uzyskana ze sprzedaży przedmiotu leasingu (lub wartość netto tego przedmiotu leasingu przyjętą w kolejnej umowie leasingu) będzie niższa od kwoty bazowej, o której mowa w pkt. 4.9 OWUL, korzystający zobowiązuje się zapłacić, na pisemne wezwanie finansującego i we wskazanym przez niego terminie i kwocie, odszkodowanie nie wyższe niż różnica pomiędzy kwotą bazową a uzyskaną ceną netto sprzedaży przedmiotu leasingu (lub wartością netto tego przedmiotu leasingu przyjętą w kolejnej umowie leasingu), powiększone o odsetki wg stopy przewidzianej w pkt. 4.6. OWUL, liczone od kwoty bazowej poczynając od dnia wypowiedzenia umowy do dnia dokonania zapłaty. Korzystającemu w takim wypadku nie przysługują żadne roszczenia wobec finansującego. Postanowienia pkt. 7.6. OWUL stosuje się odpowiednio. (dowody: umowa leasingu - k. 86-86v. i 95-95v.; OWUL - k. 88-88v. i k.99-99v.).

Na zabezpieczenie ewentualnego zadłużenia z tytułu zawartej umowy leasingu operacyjnego korzystający wystawił weksel gwarancyjny in blanco. Weksel został poręczony przez E. J.. Ponadto korzystający podpisał również deklarację wekslową, w której upoważnił finansującego do wypełnienia weksla w każdym czasie w wypadku naruszenia przez korzystającego (wystawcę) warunków umowy leasingu operacyjnego nr K 76373 (w tym OWUL) na sumę odpowiadającą wszelkim zobowiązaniom finansowym korzystającego wobec finansującego wynikającym z tejże umowy leasingu operacyjnego. Finansujący miał prawo opatrzyć weksel in blanco datą płatności według swojego uznania, zawiadamiając o tym korzystającego (wystawcę) listem poleconym ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru, pod adresem korzystającego (wystawcy) - przy czym za prawidłowe doręczenie przyjęto także pismo nie odebrane od kuriera lub awizowane i nie podjęte w terminie. Jako miejsce płatności weksla wskazano rachunek bankowy finansującego w Banku (...) z siedzibą w W.. (dowody: weksel - k. 5 i k. 55; deklaracja wekslowa - k. 31; przesłuchanie pozwanego w charakterze strony - k. 119-120 i k. 150-151; przesłuchanie pozwanego w charakterze strony - k. 151).

Następnie, w dniu 24 lutego 2009 r. finansujący oraz korzystający zawarli aneks do umowy leasingu operacyjnego z dnia 09 lutego 2006 r. nr K 76373. Strony ustaliły nową wysokość rat wynagrodzenia leasingowego począwszy od raty nr 3 (w kwocie 2.880,21 zł brutto płatnej do dnia 05 stycznia 2009 r.) do raty nr 61 (w kwocie 2.948,73 zł płatnej do dnia 05 lutego 2011 r.). Wartość resztowa została określona na kwotę 48.501,80 zł, zaś w wypadku, gdy przedmiot leasingu nie zostanie zwrócony po zakończeniu umowy, korzystający zobowiązany był zapłacić finansującemu za każdy miesiąc karę umowną w wysokości ostatniej wymagalnej raty leasingowej. (dowody: aneks do umowy leasingu - k. 91 i k. 29).

W dniu 28 lutego 2011 r. finansujący i korzystający zawarli kolejny aneks do umowy leasingu operacyjnego nr K 76373 z dnia 09 lutego 2006 r. Zgodnie z tymi ustaleniami, wartość resztowa wynosić miała kwotę 14.550,54 zł, zaś

sama umowa leasingu operacyjnego miała ulec przedłużeniu w czasie. Strony ustaliły m.in. nowy terminarz spłat rat wynagrodzenia leasingowego. Dodano kolejne raty wynagrodzenia leasingowego, począwszy od raty nr 62 w kwocie 3.888,80 zł płatnej do dnia 05 marca 2011 r. do raty nr 73 w kwocie 3.888,80 zł płatnej do dnia 05 lutego 2012 r. (dowód: aneks do umowy leasingu – k. 92-93).

Pismem z dnia 25 marca 2011 r. finansujący oświadczył korzystającemu, iż wobec zaległości w regulowaniu opłat leasingowych umowa leasingu operacyjnego nr K 76373 została wypowiedziana przez finansującego w dniu 01 marca 2011 r. Niemniej jednak zaznaczył, iż jest skłonny do cofnięcia tegoż wypowiedzenia pod warunkiem uregulowania zobowiązań do dnia 30 marca 2011 r. (dowód: pismo powoda – k. 34).

Następnie, pismem z dnia 17 marca 2011 r. korzystający zwrócił się do finansującego z prośbą o kontynuowanie umowy leasingu operacyjnego nr K 76373. (dowód: pismo pozwanego – k. 71).

W rezultacie, w dniu 27 kwietnia 2011 r. między finansującym a korzystającym zostało zawarte porozumienie, na mocy którego finansujący odstąpił od wypowiedzenia umowy leasingu operacyjnego nr K 76373 z dnia 25 marca 2011 r., a nadto strony dokonały modyfikacji dotychczas obowiązującego stosunku prawnego poprzez zmianę wysokości oraz terminów wymagalności rat wynagrodzenia z tytułu umowy leasingu operacyjnego, tj. rata nr 61 wynosić miała kwotę 0,00 zł z terminem wymagalności do dnia 05 marca 2011 r. zaś rata nr 62 wynosić miała kwotę 7.7768,32 zł z terminem wymagalności do dnia 29 kwietnia 2011 r. Wysokość i terminy wymagalności pozostałych rat wynagrodzenia, jak również pozostałe warunki umowy leasingu operacyjnego miały nie ulec zmianie. (dowód: porozumienie – k. 72).

Pismem z dnia 01 sierpnia 2011 r. finansujący oświadczył korzystającemu, iż wobec bezskutecznego upływu terminu wyznaczonego do zapłaty zaległych rat wynagrodzenia leasingowego, zgodnie z obowiązującymi zapisami umowy leasingu operacyjnego nr K 76373, z dniem 01 sierpnia 2011 r. wypowiada korzystającemu umowę leasingu ze skutkiem natychmiastowym. Jednocześnie, wobec wypowiedzenia umowy leasingu operacyjnego, wezwał korzystającego do zapłaty zaległych rat leasingowych w kwocie 11.195,57 zł oraz odsetek umownych w kwocie 475,00 zł – łącznie kwoty 11.670,57 zł. Ponadto finansujący wezwał korzystającego do zwrócenia przedmiotu leasingu w terminie nie dłuższym, niż do dnia 08 sierpnia 2011 r. W związku z wypowiedzeniem finansujący wezwał korzystającego także do zapłaty odszkodowania w wysokości 36.244,33 zł w terminie do dnia 31 sierpnia 2011 r. W rzeczonym piśmie podano również, iż z dniem wypowiedzenia umowy korzystający wygasło prawo do używania przedmiotu leasingu, w związku z czym, finansujący posiada prawo do obciążenia korzystającego opłatą za bezumowne korzystanie z przedmiotu leasingu. Oświadczenie o wypowiedzeniu umowy leasingu operacyjnego złożone w piśmie z dnia 01 sierpnia 2011 r. zostało doręczone korzystającemu w dniu 08 sierpnia 2011 r. (dowody: pismo powoda - k. 64; potwierdzenie doręczenia pisma powoda – k. 65; rozliczenie wierzytelności – k. 63).

W dniu 29 sierpnia 2011 r. przedstawiciel (...) Polska Sp. z o.o odebrał w imieniu finansującego od korzystającego przedmiot leasingu operacyjnego nr K 76373, tj. ciągnik siodłowy marki R. (...).19 oraz przetransportował go w dniu 30 sierpnia 2011 r. w miejsce ustalone z finansującym. Za powyższą usługę finansujący uścił cenę w kwocie 2.510,99 zł brutto. (dowody: raport z windykacji – k. 70; faktura za usługę windykacji – k. 68-69).

P. ciągnik siodłowy marki R. (...).19 został zagospodarowany przez finansującego poprzez jego sprzedaż za kwotę 56.200,00 zł w dniu 23 grudnia 2011 r. (okoliczności niesporne i niezaprzeczone przez pozwanych w świetle art. 229 k.p.c.).

Korzyść uzyskana skutkiem powyższego zagospodarowania przedmiotu leasingu przewyższa swą wartością wszelkie zobowiązania korzystającego wynikające z umowy leasingu operacyjnego nr K 76373 – w tym zaległe raty wynagrodzenia leasingowego – w łącznej kwocie 11.195,57 zł, należne z tego tytułu odsetki – w łącznej kwocie 2.521,24 zł, koszty windykacji – w kwocie 2.510,98 zł oraz odszkodowanie wynikające z wypowiedzenia umowy a oznaczone w pkt. 3 pisma obejmującego oświadczenie finansującego o wypowiedzeniu przedmiotowej umowy z dnia 01 sierpnia 2011 r. – w kwocie 36.244,33 zł. Łączna suma należności przysługujących finansującemu wynosiła kwotę 52.482,38 zł zaś wartość zagospodarowanego poprzez sprzedaż przedmiotu leasingu przenosiła tę wartość zobowiązań albowiem odpowiadała kwocie 56.200,00 zł. (okoliczności niesporne i przyznane w świetle przepisu art. 230 k.p.c. przez powoda

– m. in. k. 192v.; a nadto dowód: pisemna opinia biegłego sądowego R. D. z dnia 28.04.2015 r. – k.172 -176; pisemna opinia uzupełniająca biegłego sądowego R. D. z dnia 24.08.2015 r. – k. 213; ustna uzupełniająca opinia biegłego sądowego R. D. z dnia 18.08.2015 r. – k. 207-208).

Pismem z dnia 04 stycznia 2012 r. finansujący poinformował korzystającego, iż został przezeń zagospodarowany przedmiot leasingu z wypowiedzianej przez finansującego umowy leasingu operacyjnego nr K 76373. Jednocześnie finansujący wezwał korzystającego do zapłaty kwoty 16.614,63 zł, na którą składały się: zaległe raty wynagrodzenia leasingowego w kwocie 11.195,57 zł, odsetki na dzień 04 stycznia 2012 r. w kwocie 2.908,08 zł oraz koszty windykacji w kwocie 2.510,98 zł. (dowód: pismo powoda – k. 35).

Pismem z dnia 11 czerwca 2012 r. finansujący powiadomił korzystającego o przedstawieniu weksla do zapłaty. Wskazał, iż wobec bezskutecznego upływu terminu na płatności należności wynikających z umowy leasingu operacyjnego nr K 76373 w dniu 11 czerwca 2012 r. finansujący wypełnił weksel na kwotę 16.614,63 zł i oczekuje zapłaty tej kwoty do dnia 25 czerwca 2012 r. (dowód: przedstawienie weksla do zapłaty – k. 6).

Przedstawiony powyżej stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim w oparciu o dokumenty przedłożone do akt niniejszego procesu, których autentyczność ani treść nie były kwestionowane przez strony w toku procesu. Dodatkowo, na poparcie dokonanych ustaleń, Sąd skorzystał również z opinii sporządzonej przez biegłego sądowego z zakresu rachunkowości R. D., która stanowiła wiarygodny materiał dowodowy, jest bowiem spójna i kompletna, a przy tym sporządzona zgodnie z zasadami przewidzianymi w dyspozycji art. 278-291 k.p.c.

Warto także zaznaczyć, że wiele z powołanych powyżej okoliczności Sąd mógł uznać za ustalone już na zasadzie art. 229 i 230 k.p.c. Zgodnie z art. 229 k.p.c. nie wymagają dowodu fakty przyznane w toku postępowania przez stronę przeciwną, jeżeli przyznanie nie budzi wątpliwości co do swej zgodności ze stanem rzeczywistym, a w myśl art. 230 k.p.c., gdy strona nie wypowie się co do twierdzeń strony przeciwnej o faktach, sąd, mając na uwadze wyniki całej rozprawy, może fakty te uznać za przyznane. Odnosi się to przede wszystkim do faktu zagospodarowania przedmiotu leasingu jakim był ciągnik siodłowy marki R. (...)19 za kwotę 56.200,00 zł, a co najistotniejsze, odnosi się do okoliczności, która zdaniem Sądu miała decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, a mianowicie, iż kwota uzyskana przez finansującego powoda z tytułu wynagrodzenia za sprzedaż przedmiotu leasingu w całości kompensowała wszelkie należności pozwanego z tytułu umowy leasingu operacyjnego nr K 76373. Powód, przyjmując do swych wycieńń nieco odmiennie wartości – nieznacznie przewyższające kwoty wycieńńone przez biegłego sądowego – przyznał tenże fakt w swym piśmie procesowym z dnia 25 maja 2015 r. (k. 192). Fakt ten w istocie został potwierdzony także przez biegłego sądowego z zakresu rachunkowości.

Wobec powyższego Sąd nie wdawał się w głębszą analizę zarzutów podniesionych przez pozwanych a dotyczących w szczególności kwoty odsetek, które, jako jedna z wielu wartości, znalazły odzwierciedlenie w sumie wekslowej wpisanej na wekslu złożonym do akt sprawy przez powoda. Ostatecznie Sąd przyjął za zasadne ustalenia biegłego sądowego, iż kwota odsetek należnych z tytułu umowy leasingu wynosiła łącznie 2.521,24 zł (tj. kwota 2.365,51 zł odpowiadająca niezapłaconym odsetkom z okresu po wypowiedzeniu umowy pismem z dnia 01 sierpnia 2011 r. oraz kwota 155,73 zł stanowiąca niezapłacone odsetki z okresu obowiązywania umowy leasingu). Jednakże zdaniem Sądu nie zasługiwał na aprobatę zabieg biegłego sądowego polegający na obniżeniu o kwotę podatku od towarów i usług (469,54 zł) kosztów windykacji w kwocie 2.510,98 zł brutto - należnych finansującemu powodowi wobec nie wydania przez korzystającego pozwanego przedmiotu leasingu zgodnie z postanowieniami umowy leasingu. Kwota tego podatku podlegała odprowadzeniu na rzecz organu skarbowego, nie mogła więc stanowić korzyści w rozumieniu przyjętym w art. 709¹⁵ k.c., zaś kwestią całkowicie drugorzędną pozostaje zwrot tego podatku na rzecz finansującego w późniejszym czasie. Odmienny pogląd pozwanych oraz biegłego nie zasługiwał na uwzględnienie. Z kolei wątpliwości Sądu, a także ostatecznie samych stron procesu nie budziła kwota zaległych opłat leasingowych wynosząca 11.195,57 zł.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Wywiedzione roszczenie uznać należało za niezasadne.

Podstawą powództwa wywiedzionego przez powoda (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. był weksel własny in blanco, wystawiony przez pozwanego C. J. i poręczony przez pozwaną E. J., stanowiący zabezpieczenie umowy leasingu nr K 76373 łączącej powoda z pozwanym – wystawcą tego weksla. W tym stanie rzeczy pozwany C. J. odpowiada za zobowiązanie wekslowe jako wystawca weksla, zaś pozwana E. J. odpowiada za zobowiązanie wekslowe jako poręczyciel wekslowy, przy czym jej odpowiedzialność oparta jest na przepisach art. 32 ust. 1 w zw. z art. 103 ust. 1 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (Dz. U. z 1936 r. nr 37, poz. 282).

Wnosząc o zasądzenie na jego rzecz sumy wekslowej, a nie dochodząc roszczenia ze stosunku podstawowego, jakim była umowa leasingu, powód znajdował się w pozycji uprzywilejowanej o tyle, że to właśnie na pozwanych spoczywał ciężar udowodnienia zgodnie z art. 6 k.c., że rozliczenie umowy leasingu nie wykreowało po stronie powoda wierzytelności wskazanej w pozwie.

Ważność przedmiotowego weksla nie budzi wątpliwości i nie była kwestionowana przez pozwanych. Wyjaśnienia wymaga jedynie, że weksel jest papierem wartościowym, ucieleśniającym bezwarunkowe i abstrakcyjne zobowiązanie pieniężne osób, które złożyły na nim podpisy. Zobowiązanie powstałe na skutek podpisania weksla podlega regulacjom ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe. Zwykle weksel in blanco wystawiany jest na zabezpieczenie wierzytelności lub na zabezpieczenie roszczeń mogących powstać w przyszłości z tytułu szkód i strat, jakie może spowodować wystawca weksla. Wystawca weksla może zabezpieczać swoje własne zobowiązania lub zobowiązanie ze stosunku podstawowego, w którym nie jest dłużnikiem (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25 marca 2004 r., II CK 103/03, Prawo Bankowe 2005, nr 5, s. 6). Poręczenie udzielone na wekslu in blanco także zabezpiecza zapłatę weksla, a nie wykonanie zobowiązania zabezpieczonego wekslem. Prawo wekslowe nie określa wprost, jakimi zarzutami może zasłaniać się wobec posiadacza weksla poręczyciel wekslowy. Skoro jednak odpowiada tak samo, jak ten za kogo poręczył, przysługuje mu prawo podnoszenia także wszelkich zarzutów, jakie przysługują wystawcy weksla. Zgodnie z poglądem przyjętym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poręczyciel, który udzielił poręczenia na wekslu in blanco, może do czasu indosowania weksla przez remitenta powoływać się na wypełnienie weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1963 r., II CR 249/63, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 1997 r., II CKN 185/97, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2003 r., III CK 35/02). Przytoczone stanowisko zyskało aprobatę i można je uznać w orzecznictwie za utrwalone.

W ocenie Sądu na uwzględnienie zasługiwał zarzut pozwanych, iż powód wypełniając weksel in blanco sumą 16.614,63 zł naruszył przepis art. 709¹⁵ k.c. poprzez nierozliczenie i niedodanie do salda zadłużenia pozwanego korzyści, jakie powód uzyskał z tytułu wcześniejszego rozwiązania umowy, tj. wartości odzyskanego a następnie sprzedanego przedmiotu leasingu za kwotę około 56.200,00 zł. Zasadne zatem były twierdzenia pozwanych, iż kwota ta oraz pozostałe korzyści winny pomniejszać ewentualną zaległość pozwanego z tytułu umowy leasingu do zera. Analiza oraz ocena przedmiotowego zarzutu jako uzasadnionego skutkowały oddaleniem powództwa w całości. Warto przy tym nadmienić, że nie sposób podzielić przy tym argumentacji przyjętej przez powoda w jego piśmie procesowym z dnia 25 maja 2015 r. (k. 192), jakoby niemożliwym było zaliczanie korzyści osiągniętych przezeń z tytułu zagospodarowania przedmiotu leasingu na poczet wymagalnych rat leasingowych. Takie stanowisko powoda pozostawało w sprzeczności z dotychczasowym orzecznictwem, także Sądu Najwyższego, a przede wszystkim nie przemawiała za nim wykładnia art. 709¹⁵ k.c.

Zgodnie z art. 709¹⁵ k.c. w razie wypowiedzenia przez finansującego umowy leasingu na skutek okoliczności, za które korzystający ponosi odpowiedzialność, finansujący może żądać od korzystającego natychmiastowego zapłacenia wszystkich przewidzianych w umowie a niezaplaconych rat, pomniejszonych o korzyści, jakie finansujący uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem i rozwiązania umowy leasingu.

Bez wątpienia powyższy przepis obejmie swoim zastosowaniem wypowiedzenie przez finansującego umowy leasingu na podstawie art. 709¹¹, 709¹² § 2 oraz art. 709¹³ § 2 k.c., a ponadto, na podstawie art. 667 § 2 w zw. z art. 665 w zw. z art. 709¹⁷ k.c. Z kolei na korzyści finansującego może się składać w szczególności odpadnięcie kosztów obsługi długu zaciągniętego na zakup przedmiotu leasingu oraz odzyskanie tego przedmiotu i zrobienie z niego użytku (oddanie w

najem, dzierżawę lub jego sprzedaż) (por. M. Pazdan [w:] Kodeks cywilny. Komentarz do art. 450–1088. Tom II, 2015 r., red. K. Pietrzykowski, Legalis).

Należy przy tym dodać, że wartość przedmiotu leasingu (tj. ciągnika siodłowego marki R. (...).19) w dacie jego zwrócenia przez korzystającego podlega uwzględnieniu na poczet korzyści uzyskanych przez finansującego przede wszystkim dlatego, że stosownie do art. 709¹ k.c., łączna wysokość opłat, które korzystający zobowiązał się uiścić w zamian za możliwość korzystania z rzeczy, nie może być mniejsza niż cena albo wynagrodzenie za jej nabycie przez finansującego.

Sąd podziela i uznaje za swój własny pogląd Sądu Apelacyjnego w Warszawie wyrażony w wyroku z dnia 30 stycznia 2014 r. (sygn. akt VI ACa 691/13, niepubl.), iż przewidziana w art. 709¹⁵ k.c. zapłata finansującemu przez korzystającego wszystkich przewidzianych w umowie, a nie zapłaconych rat, ma na celu przywrócenie takiego stanu, w jakim finansujący znajdowałby się, gdyby korzystający należycie wykonał umowę leasingu i nie dał powodu do jej przedwczesnego zakończenia. Pełni ona zatem funkcję odszkodowania za szkodę poniesioną przez finansującego wskutek naruszenia przez korzystającego umowy z powodów, za które on odpowiada. Ze względu na to, że pełna kwota ustalonych w umowie, a nie zapłaconych rat mogłaby przewyższać szkodę powstałą w majątku finansującego, a więc przekraczać przewidziane w art. 361 § 2 k.c. granice dopuszczalnej wysokości odszkodowania, w art. 709¹⁵ KC przewidziano pomniejszenie umówionych, a nie zapłaconych rat o korzyści, jakie finansujący uzyskał wskutek zapłaty rat przed umówionym terminem.

Sąd stoi na stanowisku, że w wypadku sprzedaży przedmiotu leasingu po rozwiązaniu umowy korzyść finansującego, o której mowa w art. 709¹⁵, wyznacza cena uzyskana ze sprzedaży. Uzyskana przez finansującego korzyść powinna pomniejszać sumę rat leasingowych, które stały się wymagalne w wyniku rozwiązania umowy leasingu. Do pomniejszenia powinny być przedstawione także odsetki za opóźnienie z zapłatą tych rat (art. 481 k.c.), ponieważ odsetki dzielą los prawny należności głównej także w omawianym zakresie.

Akceptację zyskał pogląd, że przez korzyści uzyskane przez finansującego wobec wcześniejszego rozwiązania umowy leasingu, które są związane z obowiązkiem zapłaty pozostałych rat wynagrodzenia przez korzystającego, należy w szczególności rozumieć wartość odzyskanego przez finansującego przedmiotu leasingu (por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2011 r., sygn. I CSK 715/10). W razie sprzedaży przedmiotu leasingu po rozwiązaniu umowy korzyść leasingodawcy, o której mowa w art. 709¹⁵ k.c., wyznacza cena uzyskana z tej sprzedaży (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2013 r., sygn. V CSK 566/12, OSNC 2014/10/102, Biul. SN 2014/3/11). Wartość przedmiotu leasingu w dacie jego zwrócenia przez korzystającego podlega z kolei uwzględnieniu na poczet korzyści uzyskanych przez finansującego przede wszystkim dlatego, że stosownie do art. 709¹ k.c., łączna wysokość opłat, które finansujący zobowiązał się uiścić w zamian za możliwość korzystania z rzeczy, nie może być mniejsza niż cena albo wynagrodzenie za jej nabycie przez korzystającego.

O ile w orzecznictwie przebijała się teza, zgodnie z którą w ramach rozliczenia uregulowanego powołanym przepisem uwzględnić należy także opłaty przyszłe, które nie były wymagalne w dacie rozwiązania umowy, o tyle szczególnej argumentacji nie wymagała teza zakładająca wręcz konieczność uwzględnienia w tym rozliczeniu tych niezapłaconych opłat, które były wymagalne przed rozwiązaniem umowy. Takie stanowisko zostało przyjęte przez Sąd Najwyższy, bez szerszego uzasadnienia, na potrzeby rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej wniesionej w sprawie o sygn. akt V CSK 4/10, w której Sąd Najwyższy przyjął, że korzyści uzyskane przez finansującego podlegają odliczeniu także od niezapłaconych opłat, które stały się wymagalne przed rozwiązaniem umowy. (wyrok SN z dnia 14 lipca 2010 r., w sprawie V CSK 4/10)

Wreszcie Sąd pragnie zauważyć, że w końcowej części przepisu art. 709¹⁵ k.c. ustawodawca *expressis verbis* odwołał się wprawdzie do opłat, których obowiązek zapłaty powstał „przed umówionym terminem”, nawiązywał więc do ich wymagalności, chodziło jednak o określenie zdarzenia stanowiącego początkową, aczkolwiek wystarczającą przyczynę

wystąpienia korzyści po stronie finansującego, nie zaś o określenie zakresu opłat, od których tego rodzaju korzyści należy odliczyć, aby poprawnie ustalony został końcowy wynik rozliczenia z art. 709¹⁵ k.c.

Wykładnia literalna końcowej treści tego przepisu nie jest więc wystarczająca, ani przesądzająca, zwłaszcza że samo odczytanie środkowej jego części wykazuje, że określając podstawę przewidzianego rozliczenia, czyli odnosząc się do opłat leasingowych, ustawodawca użył sformułowania „wszystkich przewidzianych w umowie a niezapłaconych rat”. Zapis zawarty w końcowej części tego przepisu określa więc źródło korzyści finansującego, nie może więc zarazem określać opłat, od których są one odliczane (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 18 kwietnia 2013 r., sygn. I ACa 1307/12). Nie należy zapominać, że podstawowe znaczenie wykładni przepisu art. 709¹⁵ k.c. należy przypisać odszkodowawczemu charakterowi zawartej w nim normy prawnej. Na uwagę zasługuje przy tym pogląd Sądu Najwyższego, zawarty w uzasadnieniu wyroku z dnia 13 stycznia 2012 r., sygn. I CSK 176/11, zgodnie z którym „Przewidziana art. 709¹⁵ k.c. zapłata finansującemu przez korzystającego wszystkich przewidzianych w umowie a nie zapłaconych rat, ma na celu przywrócenie takiego stanu, w jakim finansujący znajdowałby się, gdyby korzystający należycie wykonał umowę leasingu i nie dał powodu do jej przedwczesnego zakończenia. Pełni ona zatem funkcję odszkodowania za szkodę poniesioną przez finansującego wskutek naruszenia przez korzystającego umowy z powodów, za które on odpowiada. Ze względu na to, że pełna kwota ustalonych w umowie, a nie zapłaconych rat mogłaby przewyższać szkodę powstałą w majątku finansującego, a więc przekraczać przewidziane w art. 361 § 2 k.c. granice dopuszczalnej wysokości odszkodowania, w art. 709¹⁵ k.c. przewidziano pomniejszenie umówionych a nie zapłaconych rat o korzyści, jakie finansujący uzyskał wskutek zapłaty rat przed umówionym terminem i rozwiązania umowy leasingu”. Przytoczone stanowisko Sądu Najwyższego w całości podziela Sąd w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, stwierdzić należy, że korzyść uzyskana skutkiem zagospodarowania przedmiotu leasingu przewyższa swą wartością wszelkie zobowiązania korzystającego wynikające z umowy leasingu operacyjnego nr K 76373. Na należność tę składały się zaległe i wymagalne raty wynagrodzenia leasingowego – w łącznej kwocie 11.195,57 zł, należne z tego tytułu odsetki – w łącznej kwocie 2.521,24 zł, koszty windykacji – w kwocie 2.510,98 zł oraz odszkodowanie wynikające z wypowiedzenia umowy – w kwocie 36.244,33 zł. Łączna suma należności przysługujących powodowi wynosiła kwotę 52.482,38 zł zaś wartość zagospodarowanego poprzez sprzedaż przedmiotu leasingu przenosiła tę kwotę zobowiązań albowiem wynosiła 56.200,00 zł. Warto dodać, iż powyższe ustalenia dotyczą okoliczności de facto bezspornych między stronami procesu.

Podzielając stanowiska zaprezentowane w powołanych orzeczeniach, na potrzeby rozpoznawanej sprawy należało przyjąć, że powód niezasadnie wypełnił weksel in blanco wystawiony przez pozwanego. Pozwani wywiązali się z obowiązku udowodnienia, że żądanie pozwu oparte na wekslu gwarancyjnym in blanco nie zasługiwało na uwzględnienie albowiem rozliczenie rozwiązanej umowy leasingu nr K 76373 w ogóle nie wykreowało po stronie powoda jakichkolwiek należności w stosunku do pozwanych (art. 6 k.c.). Sąd doszedł do przekonania, że wartość, która odpowiadała kwocie zagospodarowania przedmiotu leasingu odpowiadała, a w zasadzie przenosiła wartość należności korzystającego pozwanego wynikających z umowy leasingu nr K. Skoro zatem wystawca weksła in blanco nie odpowiada za zobowiązanie wekslowe, zatem i poręczyciel wekslowy, który co do zasady odpowiada solidarnie z wystawcą weksła (art. 32 ust. 1 Prawa wekslowego) także tej odpowiedzialności nie ponosi. W rezultacie powyższych rozważań Sąd doszedł do przekonania, iż wywiedzione przez (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. powództwo przeciwko C. J. i E. J. należało oddalić, jako niezasadne.

Wobec udowodnienia przez pozwanych okoliczności uzasadniających uchylenie nakazu zapłaty wydanego w dniu 24 grudnia 2013 r. w sprawie o sygn. akt II Nc 36353/13, w oparciu o treść art. 496 k.p.c., Sąd orzekł jak w pkt. 1 sentencji wyroku.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu, zgodnie z art. 108 § 1 zd. 2 k.p.c. Sąd pozostawił referendarzowi sądowemu, przy przyjęciu, że będą one rozliczone na w myśl zasady odpowiedzialności za wynik procesu wyrażonej w art. 98 k.p.c., z tym ustaleniem, iż powód przegrał spór w całości (pkt. 2. sentencji wyroku).

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji uzasadnionego wyroku.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem proszę doręczyć pełnomocnikowi pozwanych (bez pouczenia o apelacji).